

PreBes W-VI. Panel en receptie op 19 januari 2009, Hooglede-Gits.

Vragen voor het panel

De Vragen werden beantwoord door:

Dhr. Paul Tousseyn, Directeur - Generaal FOD WASO, Algemene Directie TWW
Dhr. Antoon Serroen, Directiehoofd TWW West-Vlaanderen
Dhr. Philippe Durand, Attaché Inspectie TWW West-Vlaanderen
Dhr. Jan Michiels, Directeur Afdeling Risicobeheersing, PROVIKMO vzw.
Dhr. Jo De Jonghe, Adviseur Welzijn op het Werk, Agoria West- en Oost-Vlaanderen
Dhr. Francky Roels, Syndicaal Politiek Diensthofd en Preventieadviseur, ABVV West-Vlaanderen
Dhr. Jean-Vasco Degryse, EHS – Manager, Deceuninck nv.
Marc Debrabande; Externe Dienst voor Technische Controles Vincotte
Dhr Aerts: leverancier van valbeveiligingen en desbetreffende opleidingen HITS

Nr Vraag	Vraag	Werd Behandeld door
1	<p>Ons psychiatrisch centrum is een privé domein van 22 ha groot met een lanen structuur. Volgens de wetgeving moet de werkgever aanduiden waar voetgangers en fietsers zich verplaatsen met een aangepaste signalisatie. In de praktijk zullen we vele kilometers moeten aflijnen of vele verkeersborden plaatsen op ieder kruispunt.</p> <p style="text-align: center;"> of </p> <p>Is het verkeersbord F 99A of F 99B geldig om deze hoger genoemde kosten te vermijden en toch in orde te zijn met de wetgeving?</p>	Antoon Serroen

Antwoord : (Antoon Serroen):

Het is een complexe situatie. Men moet echter altijd vertrekken vanuit de algemene basisprincipes:

- de algemene preventieprincipes van de welzijnswet (art.5)
- de risicoanalyse(art.8 en 9 van het KB beleid)

De risicoanalyse zal uitsluitend moeten geven over:

- Wie neemt er deel aan het verkeer: voetgangers, voertuigen, fietsers
- Intern, extern?
- Intensiteit
- Risicoplaatsen: obstakels, kruispunten, activiteiten

Welke uitvoeringsbesluiten kunnen van toepassing zijn?

- KB veiligheids- en gezondheidssignalering
  - o Art.6 §3:- De signalering die van toepassing is op het weg- en spoorwegverkeer, de binnen- en zeescheepvaart en het luchtverkeer moet, indien daar reden toe is en onverminderd de bepalingen met betrekking tot de bijlage V, voor dat verkeer worden gebruikt binnen de ondernemingen of inrichtingen.
  - o Bijlage V: markering van verkeerswegen: 2. Markering van verkeerswegen:
    - 1° De verkeerswegen voor voertuigen dienen duidelijk door middel van doorlopende strepen met een goed zichtbare kleur - bij voorkeur wit of geel, doch afhankelijk van de kleur van de grond - te worden aangegeven.
    - 2° Bij het aanbrengen van de strepen moet rekening worden gehouden met de nodige veiligheidsafstanden tussen de voertuigen die er kunnen rijden en elk voorwerp dat zich in de nabijheid kan bevinden alsook tussen de voetgangers en de voertuigen.
    - 3° In de bebouwde zones moeten de zich buiten bevindende permanente wegen niet worden gemarkeerd, voor zover zij voorzien zijn van passende hekken of een passende bestrating.
- KB mobiele arbeidsmiddelen
  - o Art.14.2 Wanneer een arbeidsmiddel zich binnen een werkzone beweegt, moeten adequate verkeersregels worden vastgesteld en nageleefd.
  - o Art.14.3 Er moeten organisatorische maatregelen worden genomen om te vermijden dat zich werknemers te voet bevinden in de werkzone van arbeidsmiddelen met eigen aandrijving. Indien de aanwezigheid van blootgestelde werknemers te voet voor de goede uitvoering van de werkzaamheden vereist is, moeten passende maatregelen worden genomen om te voorkomen dat deze door de arbeidsmiddelen worden verwond.
- ARAB : Behandeling, vervoer en opslag van voorwerpen binnen de inrichting
  - o ARAB art.44quater: Wegen, met inbegrip van trappen, vaste ladders en laadplatforms, moeten zodanig zijn gelegen en berekend dat zij gemakkelijk, veilig en overeenkomstig hun bestemming door voetgangers of voertuigen kunnen worden gebruikt, en de werknemers die in de buurt van die wegen werken, geen enkel risico lopen. Bij het bepalen van de afmetingen van voor verkeer van personen of

Vragen voor het panel

goederen bestemde wegen, moet uitgegaan worden van het mogelijke aantal gebruikers en het soort van onderneming. Wanneer op de wegen transportmiddelen worden gebruikt, moet er een voldoende veilige afstand voorzien worden voor de voetgangers. De voor voertuigen bestemde wegen moeten op voldoende afstand van deuren, poorten, doorgangen voor voetgangers, gangen en trappen liggen. Wanneer het gebruik en de uitrusting van de plaatsen zulks vereisen om de bescherming van de werknemers te garanderen, dient het tracé van de wegen duidelijk en overeenkomstig de bepalingen betreffende de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk te zijn afgebakend.

- ARAB art.45: Er zullen noodzakelijke voorzorgen worden genomen ten einde op de vervoerswegen ongevallen te verhinderen. De sporen en zijsporen zullen op een vaste grond worden aangelegd. Ten minste langs één zijde van de sporen zal er tussen de weg en de wanden van de voertuigen een vrije ruimte van 50 cm breedte bestaan, tenzij er op elke tien meter schuilplaatsen van 50 cm diepte op 60 cm breedte voorhanden zijn. De wegen langs de sporen zullen goed onderhouden en vrijgehouden worden om elke versperring te vermijden waardoor ongevallen zouden kunnen gebeuren. Er zal generlei opslagplaats van materiaal of van om het even welke voorwerpen ook op minder dan 50 cm afstand van de wanden der voertuigen mogen aangelegd worden. De draaiende platen en andere dergelijke toestellen zullen buiten de rangeerverrichtingen goed vastgezet worden.

Uit de situatieschets denk ik dat het volgende van toepassing is:

- er is geen markering noodzakelijk: de permanente wegen bevinden zich in een bebouwde zone en hebben een passende bestrating (KB veiligheids- en gezondheidssignalering)
- er lijken mij redenen te zijn om de signalering van het verkeersreglement toe te passen: verschillende soorten weggebruikers, zowel afkomstig van intern als extern. (KB veiligheids- en gezondheidssignalering)
- Bij de signalering moet rekening gehouden worden met de risicoanalyse en de algemene preventieprincipes:
  - Het verkeer zoveel mogelijk beperken
  - Het verkeer daar vermijden waar het niet nodig is
  - Zoveel mogelijk de zwakke weggebruiker beschermen
- De verkeersborden F99a en F99b kunnen gebruikt worden op voorwaarde dat voor wat het verkeersbord F99b betreft er een duidelijke afbakening is van de fietserszone en de voetgangerszone (MB van 11/10/1976 waarbij de minimumafmetingen en de bijzondere plaatsingsvoorwaarden van de verkeerstekens worden bepaald)

2

Bij de stocktelling worden diverse hoogtewerkers gehuurd. Valbeveiliging is van toepassing voor elke gebruiker.
Is onderstaande correct?
Een valbescherming is een persoonlijk beschermingsmiddel en mag nooit mee verhuurd worden. Het dient aangepast te zijn aan de gebruiker.

Philippe Durand

Antwoord : (Philippe Durand) :

De positioneringsmiddelen (veiligheidsgordel en zitgordel) en de harnasgordel (valbeschermingsmiddel) zijn persoonlijke beschermingsmiddelen.

Ieder P.B.M. moet in elk geval :

- 1° geschikt zijn voor de te voorkomen risico's, zonder zelf een vergroot risico in te houden;
  - 2° beantwoorden aan de heersende omstandigheden op de arbeidsplaats;
  - 3° afgestemd zijn op de vereisten met betrekking tot de ergonomie, het comfort en de gezondheid van de werknemer;
  - 4° na de nodige afstelling geschikt zijn voor de drager.
- (art. 6 van het K.B. van 13/06/2005 betreffende het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen)

Een P.B.M. is bestemd voor gebruik door één persoon.

Zij mogen niet achtereenvolgens door verschillende werknemers worden gebruikt tenzij zij, bij elke verandering van gebruik zorg gereinigd, ontstof of gedesinfecteerd en, indien zij besmet zouden kunnen zijn door radioactieve stoffen, ontsmet worden (art.20 van het voornoemd K.B.)

Daarentegen zijn de P.B.M tegen het vallen onderworpen aan een onderzoek door een externe dienst voor technische controles op de werkplaats, erkend voor de controle van hefwerktuigen :

- 1° wanneer deze P.B.M. blijvend bevestigd zijn : telkens de betrokken P.B.M. de val van een persoon

PreBes W-VI. Panel en receptie op 19 januari 2009, Hooglede-Gits.

Vragen voor het panel

hebben gestuit;

2° wanneer deze P.B.M niet blijvend bevestigd zijn (hulpstukken zoals kabels, kettingen, haken, zelfblokkerende of energie-absorberende anti-valapparaten,...): ten minste om de twaalf maanden en telkens de betrokken P.B.M. de val van een persoon hebben gestuit.

Deze onderzoeken worden uitgevoerd overeenkomstig de instructies inzake controle bepaald in de gebruiksaanwijzing van de fabrikant van het P.B.M. (art .27 van voornoemd K.B.)

Verwijzende naar voorgaande mag een P.B.M. (valbescherming) mee verhuurd worden als voldaan wordt aan de voorschriften vernoemd in de artikelen 6, 20 en 27 van het voornoemd K.B.

Wat betreft het al of niet voldoen aan artikel 27 is er toch een mogelijk restrisico.

Men kan bij de verhuurde P.B.M. het laatste recent keuringsverslag meevragen, maar deze biedt geen sluitende zekerheid dat dit keuringsverslag slaat op een keuring met betrekking tot het stuiten van de val van een persoon indien dit zou gebeurd zijn tussen datum van recentste keuring en datum van verhuur. Daarom is bijzondere visuele controle nodig en hierbij is de werkgever is ertoe gehouden om ervoor te zorgen dat een lid van de hiërarchische lijn of een andere werknemer die hiertoe een specifieke opdracht heeft gekregen en over de nodige opleiding beschikt, bij elk gebruik, nagaat of het PBM nog steeds conform is aan de bepalingen van Het K.B.

Indien de onderzoeken zo ingewikkeld zijn dat ze slechts door een gespecialiseerd persoon kunnen uitgevoerd worden, dan is het vanzelfsprekend dat de werkgever andere diensten of instellingen kan raadplegen die over de nodige bevoegdheden beschikken om dergelijke onderzoeken uit te voeren.

3	<p>Onlangs wou ik me in het kader van problemen met machines wat verdiepen in een aantal normen. Ik kwam snel uit op een 25 tal normen. Groot was mijn verbazing toen bleek dat dit me meer dan 2000 euro ging kosten. Waarom kan net zoals met KB's en andere wetgeving niet gezorgd worden dat dit gratis ter beschikking wordt gesteld van de bedrijven?</p>	Tousseyn
---	---	----------

Antwoord : (Paul Tousseyn)

Normen zijn effectief een dure zaak.
Er zijn instanties die hiervan profiteren.
Enkel via Europa kan hieraan een verandering komen.

4	<p>Welke zijn de resultaten van de DYRIB? Hoeveel bedrijven werden reeds doorgelicht en welke zijn de bevindingen? Zijn hier leerpunten voor bedrijven die in de toekomst willen voorbereiden hierop?</p>	Antoon Serroen
---	---	----------------

Antwoord : (Antoon Serroen):

Tot op heden werden een 35-tal bedrijven (groep B) onderzocht op de toepassing van het dyrib-systeem. Dit in verschillende sectoren: voedingsbedrijven, bouwbedrijven, ziekenhuizen en garages

Dit zijn de bevindingen:

De basiselementen van het systeem zijn de risicoanalyse en de preventiemaatregelen. In vele gevallen loopt het daar al mis. Vanuit die basiselementen moet er een dynamisch systeem gebouwd worden: de prioriteiten, de methoden, de middelen, de verantwoordelijkheden moeten vastgelegd worden, de aanpassingsmethoden, de evaluatiecriteria. Alle actoren moeten er bij betrokken worden: WG, HL, Comité, IDPB; belangrijk hierin is de interne communicatie en het vastleggen van verantwoordelijkheden. De werkgever speelt een hoofdrol. Het systeem zal maar slagen als de werkgever erachter staat.

Het systeem zal maar dynamisch zijn als het kan aangepast worden, er moeten evaluatiemomenten voorzien worden.

Besluit:

Zorg dat de basiselementen in orde zijn, dat de preventiestructuren werken en dat de werkgever het beleid draagt.

5	<p>Kan men tegelijkertijd Preventieadviseur en leidinggevende van een productie zijn? Indien ja, stel dat er een ongeval gebeurt? (denk hierbij ook aan een ongeval met derden)</p>	Jean Vasco Degryse Jo De Jonghe, Franky Roels
---	---	--

Vragen voor het panel

Antwoord : (Jean Vasco Degryse):

- **Ja natuurlijk.** Dit is trouwens in de meeste kleinere bedrijven zo.
- Vaak erg gekke combinaties met verkoopfuncties, boekhouders, administratieve medewerkers, facilities, onderhoud, productie,....
- Zelfs in grotere bedrijven wordt dit **vaak gecombineerd** met Milieu – Kwaliteit.
- Enkel in heel grote bedrijven of bedrijven met specifieke risico's wordt dit **helemaal opgesplitst**.
- In de wetgeving staat enkel vermeld tot wanneer de werkgever zelf PA mag zijn, vanaf hoeveel medewerkers er een PA moet aangesteld worden én **BELANGRIJK** dat er een **identificatie document** moet opgesteld worden
- In dit identificatie document staat ondermeer vermeld:
  - o Identificatie van de werkgever
  - o Opdrachten en taakverdeling tussen de interne en de externe dienst.
  - o Tijd dat de PA aan preventie moet besteden.
  - o Samenstelling van de dienst.
  - o Competenties en vaardigheden Intern en/of extern.
  - o Middelen (admin., financieel,....)
  - o Advies van het CPBW
- Wie is verantwoordelijk bij een ongeval? Een heerlijke discussie om lang over te filosoferen.
  - o De hiërarchische lijn is verantwoordelijk voor de uitvoering van de welzijnswet.... Dus...de productieverantwoordelijke.
  - o De PA is verantwoordelijk wanneer kan aangetoond worden dat hij bewust een overtreding niet heeft gemeld of niet is tussengekomen.
  - o De werkgever is verantwoordelijk als lid van de hiërarchische lijn.
  - o Zelfs een collega kan verantwoordelijk gesteld worden bij een bewezen en/of opzettelijke fout.
  - o We maken het nog wat complexer. Wat bij een ongeval met een medewerker van een derde?
    - Zijn er gekende instructies?
    - Werden deze doorgegeven?
    - Wie moet ze doorgeven de PA of de productieverantwoordelijke?
    - Wie houdt er toezicht?
    - ....
- Concreet wie is verantwoordelijk? In eerste instantie is de welzijnswet heel duidelijk: de hiërarchische lijn. Maakt de PA gezien zijn gecombineerde functie deel uit van die hiërarchische lijn dan kan hij verantwoordelijk gesteld worden:
  - o Als lid van die hiërarchische lijn
  - o En als PA die een bewuste fout gemaakt heeft!!!

Dus in die zin kunnen we enkel aanraden om erg pragmatisch met de welzijnswet om te gaan, gezond verstand gebruiken, voldoende aandacht besteden aan de risicoanalyse. Als lid van de hiërarchische lijn MET de opleiding én competenties van een PA zou erg eigenlijk niets verkeerd mogen gaan.

Maar we begrijpen de situatie.....in de meeste gevallen is de verleiding groot dat bij een gecombineerde job het aspect preventie in de verdrukking komt.

Antwoord (Jo Dejonghe):

Er is enkel een onverenigbaarheid tussen het uitvoeren van de functie van preventieadviseur en het opnemen van een mandaat van werkgevers- of werknemersafgevaardigde. In de praktijk wil dit zeggen dat de persoon bij de sociale verkiezen niet op de lijst van leidinggevendenden mag voorkomen of op de lijst van werknemersafvaardiging mag staan.

Op zich is dus het uitoefenen van een leidinggevende functie niet onverenigbaar met deze van preventieadviseur. Uiteraard dienen voor beide functies voldoende tijd beschikbaar te zijn om deze correct te kunnen uitoefenen. Het vastleggen van de tijdsbesteding van preventieadviseur vereist een akkoord binnen het CPBW.

De verantwoordelijkheden van leidinggevende en van preventieadviseur verschillen nogal. Artikel 13 van het KB beleid definieert specifiek de toezichthoudende taken van de leidinggevende. Hier zal bij een arbeidsongeval ook rekening kunnen gehouden worden met het feit dat betrokkene ook preventieadviseur is en dit zou een verzwarend effect kunnen hebben bij het eventueel bepalen van een strafmaat voor een rechtbank (mocht het zover komen).

Art. 57- wet van 4 augustus 1996 (Welzijnswet).- De preventieadviseur die deel uitmaakt van het personeel van de onderneming waar hij zijn functie uitoefent kan noch werkgevers-, noch personeelsafgevaardigde zijn. (3)]

Art. 25 – KB 27 maart 1998 IDPBW.- In toepassing van artikel 43 van de wet vervullen de preventieadviseurs hun opdrachten in volledige onafhankelijkheid ten overstaan van de werkgever en de werknemers. De meningsverschillen betreffende de werkelijkheid van deze onafhankelijkheid worden op verzoek van de preventieadviseur, de werkgever of de werknemers voorgelegd aan het advies van de met het toezicht belaste ambtenaar.

Vragen voor het panel

Antwoord (Franky Roels):

Heel wat werknemersafgevaardigden staan argwanend tegenover die gemengde functies. De praktijk leert dat het niet altijd zo eenvoudig is om de invulling van de 2 functies te verwezenlijken. Vooral de objectiviteit en neutraliteit vormen struikelblokken. Cruciaal in het correct uitoefenen van beide functies is de ruimte die de werkgever laat om beide functies in te vullen:

- Krijgen die leidinggevendenden + Preventieadviseurs voldoende tijd en mogelijkheden
- Krijgen ze hun mogelijkheden om bij te scholen
- Krijgen ze de intellectuele vrijheid om op eenzelfde project / situatie een verschillende standpunt en advies te verlenen? Zelfs indien die gedeeltelijk tegenstrijdig is?

Indien die voorwaarden aanwezig zijn is het zonder probleem mogelijk om die functies te combineren.

6	<p>Onze instelling voor volwassen mentaal gehandicapten valt onder de wetgeving van de Vlaamse Gemeenschap. Alles wat valt onder preventie, moet gerealiseerd worden binnen onze 'dagprijs'.</p> <p>Kans op brand is voor ons een ernstig risico. Wij organiseren dan ook geregeld evacuatie oefeningen. Dit kan ook zonder problemen omdat dit niet echt extra kosten meebrengt.</p> <p>Bestaat de mogelijkheid om gratis of "goedkoop" videomateriaal of DVD's te bekomen over kleine blusmiddelen zodat ik opleidingen kan organiseren voor ons personeel?</p> <p>Hoe kunnen betaalbare praktische blusoefeningen gegeven worden (blussen bak met benzine, frietpot, vaste stoffen,...) zodat iedereen van ons personeel reeds eens in de realiteit met vuur geconfronteerd werd?</p> <p>Zijn er PA's die hier ervaring mee hebben ?</p> <p>Mag je dit wettelijk zelf doen?</p> <p>Welke preventiemaatregelen moet je nemen?</p>	Jean Vasco Degryse Jan Michiels Franky Roels
---	---	---

Antwoord : (Jean Vasco Degryse):

Je mag dit perfect als PA zelf organiseren op voorwaarde natuurlijk dat je zelf de competenties (opleiding) hebt. Van belang is voor dergelijke zaken dat mensen beter dan naar een DVD te kijken het even heel praktisch zelf gedaan hebben. *Maar maak geen al te grote vuren anders heeft men moeilijkheden met plaatselijke politiereglementen en milieuwetgeving.*

Andere mogelijkheden:

- Beroep doen op de plaatselijke brandweer. Misschien heeft U zelf personeelsleden die lid zijn van een plaatselijk korps.
  - een dag opleiding (8u) bij de WOBRA (Het opleidingscentrum voor brandlieden) - Roeselare :1500 €. (vrij gespecialiseerd)
  - Doe beroep op uw leverancier van blusmiddelen. Niet steeds goedkoop maar er kan misschien onderhandeld worden.
    - o Doorgekregen info:
    - o - 35 € / per uur (1 u per opleiding voor 10 tot 12 personen)
    - o - de opleiding duurt 1 u. maar ook de voorbereiding wordt aangerekend.
    - o - 35 € / gebruikt blustoestel (schuim, CO2 of poeder)
    - o - 50 € voor materiaal (eenmalig voor 10 verschillende sessies)
- De opleiding bestaat uit:
- Het blussen van een brandende frietketel met deken.
  - Het blussen van een vuurtje in een vloeistof.
  - Het blussen van een vuurtje vaste stoffen.
- o Deze kost wordt lager wanneer je verschillende sessies na elkaar doet of desnoods samen met bedrijven uit je omgeving. (verplaatsing)

Sommige externe diensten of brandverzekeringen kunnen U ook naar documentatie toe (Video – DVD,- ....) uit nood helpen.

Antwoord : (Jan Michiels):

Vroeger was het inderdaad eenvoudiger om praktische blusoefeningen te organiseren voor het personeel. Omwille van de milieureglementering is het niet meer toegelaten om dergelijke oefeningen te houden in open lucht. Om te weten te komen wat wel mogelijk is neemt men best contact op met de plaatselijke brandweer. Ook zij voorzien in een opleiding

Vragen voor het panel

voor hun personeel. Andere mogelijkheden zijn inderdaad WOBRA; de leverancier van de blusmiddelen (oefening mogelijk te combineren met het hervullen van snelblussers) maar eventueel ook uw de externe preventiedienst.

Voor audiovisueel materiaal kan men eveneens terecht bij het PVI, Prevent, ANPI. Naast het huren van videomateriaal of een DVD kan men ook overwegen om dit aan te kopen zodat men dit materiaal steeds ter beschikking heeft.

Antwoord (Franky Roels): Facultatief :

- het is niet vanzelfsprekend om met alle werknemers tijdens een brandoefening met reële blussing van brand te werken. Schrik van vuur of eerder paniekerig van aard zal bepalen of je iemand opneemt in een blusploeg. Heel wat werknemers kunnen waardevol zijn tijdens de evacuatie als lid van de evacuatieploeg maar niet tijdens het blussen. Meer zelfs, sommigen kunnen zich hinderlijk gedragen.
- het vrijhouden van evacuatiewegen is de hoofdtaak van een interne brandploeg en vervangt de echte brandweer niet. Het kan een vals gevoel van veiligheid veroorzaken. En door te denken dat ze voldoende kunnen blussen zal men minder vlug geneigd zijn om de lokale brandweer in te schakelen.
- begeleiding tijdens dergelijke blusoefening moet gebeuren door ervaren begeleiders die zowel met een lans of brandblusser kunnen werken. Samenwerking met de lokale brandweer is meestal af te spreken. De lokale brandweer wil terreinkennis verzamelen om in geval van nood te blussen in ondernemingen, organisaties of instellingen. Door de lokale brandweer toe te laten om op de terreinen te oefenen, kun je meestal afspraken maken om de interne oefening te laten doorgaan onder hun begeleiding.
- Blussen met brandhaspels / slangen kost relatief weinig en kan gedurende een ruime tijd
- Brandblussers: toestellen hebben een beperkte levensduur en worden vervangen. Door de oude toestellen te behouden kun je daar meestal toch mee blussen indien ze goed werden onderhouden. Zelfs een onderhoudsbeurt bij uit dienststelling kan ze operationeel houden voor die oefening. Kan bijvoorbeeld als contractvoorwaarde worden opgenomen: laatste onderhoudsbeurt gratis bij vervanging door nieuw toestel
- Navragen bij de leverancier om oude teruggenomen toestellen te verkrijgen aan lage prijs. Beperkt aantal niet werkende toestellen is mogelijk het gevolg.
- Let er op dat je de blustechniek van een oude poederblusser en nieuwe schuimblussers niet door elkaar haalt.
- CO2 blussers op gesimuleerde brandoefening zijn ook belangrijk: Elektrische branden komen frequent voor en vragen aandacht in dergelijke training.
- Lokale Brandweer en Interne brandweer: vroeger was het voor een vrijwillige brandweer niet verenigbaar om lid te zijn van de bedrijfsinterne brandploeg: is heel controversieel, want je hebt een ervaringsdeskundige binnen die je niet mag aanwenden. Hopelijk is die onverenigbaarheid er niet meer.

7	<p>Een bedrijf maakt deel uit van een internationale groep (61 werknemers gespreid over 3 zetels, actief in de bouwsector, 1 juridische entiteit). Voor België werd een preventieadviseur niveau I aangesteld voor alle bedrijven. De directie heeft gevraagd opdat ieder bedrijf zelf zou zorgen voor een preventieadviseur niv. II.</p> <p>Het identificatiedocument vermeldt de aanstelling van de niv. I als preventieadviseur, de niv. II staat vermeld als gewoon lid van het veiligheidsteam (geen comité, maar team bestaande uit directie, PA niv I België en PA niv II zetel) Indien men als PA niv. II in opleiding, alleen zou aanwezig zijn in het bedrijf, en er is nog niemand aangesteld als PA, mag deze niv. II al optreden als PA en welke verantwoordelijkheden worden hem toegeschreven? Indien de beide personen opgenomen worden in het veiligheidsteam, wie draagt de verantwoordelijkheid bij ernstige ingevallen, wie maakt er wat (rapportering) en wie kan er aansprakelijk worden gesteld, de plaatselijke PA in opleiding of de PA niveau 1?</p>	Antoon Serroen
---	--	----------------

Antwoord : (Antoon Serroen):
Uit de gegevens, na opvraag van bijkomende elementen, gaat het om een B-bedrijf (beton-61 werknemers) met verschillende filialen: één juridische entiteit met 3 verschillende technische bedrijfseenheden en geen comité(s) PBW.

PreBes W-VI. Panel en receptie op 19 januari 2009, Hooglede-Gits.

Vragen voor het panel

Wat zegt de reglementering

- welzijnswet art.35 en 37: één juridische entiteit zonder comité(s), is één preventiedienst zonder afdelingen
- welzijnswet art.33: elke werkgever is verplicht een IDPB op te richten, daartoe beschikt hij over tenminste één preventieadviseur
- KB IDPB art.22: bedrijven groep B, PA, belast met de leiding van de dienst, opleiding van het tweede niveau
- KB IDPB art.8: het identificatiedocument vermeldt de samenstelling van de interne dienst, het aantal preventieadviseurs, hun kwalificaties en hun prestatieduur

Opdat het bedrijf waarvan sprake in de vraag juridisch in orde zou zijn moet er 1 IDPB zijn voor de ganse juridische entiteit. De preventieadviseur moet een opleiding niveau 2 gevolgd hebben.

Het is echter de wens van het bedrijf om één preventiedienst met verschillende preventieadviseurs (1 niveau 1 en verschillende niveau 2) te hebben. Dit is wettelijk volkomen in orde: van eenzelfde IDPB kunnen meerdere preventieadviseurs deel uitmaken. De leiding van de dienst moet in handen zijn van een preventieadviseur met een opleiding van minimum niveau 2.

De verschillende PA's maken deel uit van de preventiedienst en dit moet als dusdanig vermeld worden in het identificatiedocument. Een veiligheidsteam kan bestaan maar heeft op zich geen juridische betekenis. Elke preventieadviseur die met vrucht de niveau 2 opleiding heeft beëindigd is volwaardig preventieadviseur en mag alle opdrachten en taken uitvoeren die vermeld staan in art 5 en 7 van het KB IDPB. Een PA in opleiding niveau 2 kan, in de gesitueerde context, optreden als preventieadviseur en deel uitmaken van de IDPB. Hij kan echter niet alle taken en opdrachten uitvoeren, namelijk deze die exclusief voorbehouden zijn aan de preventieadviseurs die met vrucht een opleiding niveau 1 of 2 hebben beëindigd (Art.11 van het KB IDPB § 2): het bijstaan van de werkgever in het uitstippelen van het dynamisch risicobeheersingsbeleid, de taken ivm de risicoanalyse, het verrichten van onderzoeken op de arbeidsplaats na een arbeidsongeval op de arbeidsplaats met vier of meer dagen werkverlet, het opmaken van een omstandig verslag na een ernstig arbeidsongeval.

8	<p>Vanaf wanneer is de term "afgezonderd tewerkgestelde" werknemer van toepassing?</p> <p>Is het ook van toepassing op een heftruckchauffeur die de aanvoer doet van grondstoffen en dus deels helemaal alleen op de koer goederen moet afhalen en deze naar de machines moet voeren?</p> <p>Is het voorzien van een noodtelefoon voldoende als maatregel, of is dit niet nodig?</p>	Jean Vasco Degryse
----------	--	--------------------

Antwoord : (Jean Vasco Degryse):

Wanneer wordt een werknemer beschouwd als een "afzonderlijk tewerkgestelde werknemer"?

" Het voorbeeld van de heftruckbestuurder is een situatie die zonder overdrijven zich wel ooit eens voordoet in alle omgevingen waar mensen met heftrucks rondrijden:

- de afstand over een buitenkoer
- iets ophalen in een onbemand magazijn
- ritten tussen twee werkplaatsen

De vragen die we ons hier meteen moeten stellen:

- is dit de normale gang van zaken of is dit uitzonderlijk?
- aan welke normale of uitzonderlijke risico's wordt de medewerker blootgesteld
- extreme koude
- slecht wegdek
- ander verkeer
- verlichting, zichtbaarheid
- extreem lawaai

En dan kunnen we natuurlijk dezelfde situatie doortrekken naar alle andere "afgezonderde jobs". Hoe vaak komt dit niet voor bij magazijniers, onderhoudsmensen, bewakers, chauffeurs,.....

Zeer kort kunnen we zeggen "alles hangt af van de RISICOANALYSE". Maar zo goedkoop maken we er ons natuurlijk niet van af. De veiligheidswetgeving bevat inderdaad bepalingen over afgezonderde tewerkstelling:

Wanneer wordt een werknemer beschouwd als een "afzonderlijk tewerkgestelde werknemer"?

Men beschouwd 'een afgezonderd tewerkgestelde werknemer', als een werknemer die zich bij de normale uitvoering van zijn job buiten het normale zicht- en hoorbereik van een andere persoon is.

Daarbij opnieuw ruimte voor interpretatie:

De job. Geldt dit voor alle jobs? Volgens het ARAB kan een werknemer afgezonderd worden tewerkgesteld:

- in niet-gevaarlijke omstandigheden met aanvaardbaar risico of waarbij er aan de omstandigheden aangepaste

PreBes W-VI. Panel en receptie op 19 januari 2009, Hooglede-Gits.

Vragen voor het panel

alarmmiddelen voorhanden zijn. BVB: bewakers, bedienden, interne verplaatsingen

- In gevaarlijke omstandigheden waarbij de aanwezigheid voorzien is van een persoon die in staat is snel alarm te geven. Maar wat dan met plotse/onverwachte gebeurtenissen?(zie vb van de heftruckbestuurder)
  - o Zicht- en hoorbereik.....
  - § Wat is het achtergrondlawaai?
  - § Staan geen schermen, machines,...in de weg? Omgevingsfactoren.
  - § Hoe lang mag hij buiten bereik zijn?
  - Heftruckbestuurder gaat iets ophalen in het magazijn.
  - Een medewerker gaat een brander opstarten in een klein lokaal.
  - Hoeveel verplaatsingen doen we zelf dagelijks niet alleen in het bedrijf?
  - o Wie is die andere persoon?
  - § Collega
  - § Werknemer van derden
  - § Uitzendkracht
  - § Omstaanders,
  - § klanten,....

BESLUIT:

We moeten ons als hiërarchische lijn of als preventieadviseur eerst bewust zijn van:

- *doen dergelijke situaties zich voor in ons bedrijf? (aantal, duur, plaats,...)*
- *stellen zich bij deze situatie bijzondere risico's?*

eenmaal we dit allemaal in kaart gebracht hebben (RISICOANALYSE) kunnen we:

- *beslissen of er sowieso alarmmiddelen nodig zijn.*
- *in functie van de situatie welke alarmmiddelen voldoende efficiënt zijn.*

9	Bestaat er zoiets als een “prioriteitenlijst” van inbreuken op de welzijnswet die bij voorrang zullen onderzocht worden, strafrechtelijk of met een administratieve sanctie? Bestaat een dergelijke lijst bij het parket?	Tousseyn
----------	--	----------

Antwoord : (Paul Tousseyn)

Er is een scheiding van rechten tussen de ambtenaren van Toezicht Welzijn op het Werk die een inbreuk vaststellen en de arbeidsauditeurs die de strafmaat bepalen. De arbeidsauditeurs werken dus autonoom. Bij Toezicht Welzijn op het Werk heeft men geen weet van lijsten die de arbeidsauditeurs hanteren om bepaalde inbreuken zwaar te bestraffen. Bij ongevallen waarbij er gewonden vielen hanteren de arbeidsauditeurs meestal “opzettelijke of onvrijwillige slagen en verwondingen” omdat de straffen bij deze inbreuken hoger zijn dan de strafmaat vermeld in de welzijnsreglementering.

10	Graag wat uitleg over de wetgeving bij het werken in/met enclaves.	Philippe Durand Franky Roels
-----------	--	---------------------------------

Antwoord : (Philippe Durand):

Definitie van een enclave.

Een enclave is een gebied dat geheel wordt omsloten door grondgebied van één andere partij.

Er is vooral sprake van de term “enclave” in de sector van de beschutte werkplaatsen. Wat betekent dat een “vzw Beschutte Werkplaats” met eigen personeel en onder eigen deskundige begeleiding aangepast aan de vakkundigheden van haar personeel en aangepast aan de wensen van een andere onderneming, in deze onderneming werken komt uitvoeren.

Dit moet een soort ondernemingscontract zijn waar geen band van ondergeschiktheid bestaat en dat de werknemer van de beschutte werkplaats onder het gezag, leiding en toezicht blijft van de hiërarchische lijn van de “vzw Beschutte Werkplaats”.

a) Wanneer personeel van een “vzw Beschutte Werkplaats in een onderneming werken komt uitvoeren dan zijn zowel voor de onderneming en voor de “vzw Beschutte Werkplaats” de voorschriften van toepassing die vermeld staan onder de artikelen 8, 9 en 10 van de Welzijnswet. Dit zijn de bijzondere bepalingen betreffende werkzaamheden uitgevoerd door ondernemingen van buitenaf.

b) Er zijn ook bijzondere bepalingen betreffende tewerkstelling op een zelfde arbeidsplaats of op naburige arbeidsplaatsen.
Bvb.: mocht een “vzw Beschutte Werkplaats” haar werknemers tewerkstellen, niet in opdracht van een andere onderneming maar voor eigen rekening, in een gehuurd lokaal of gebouw op een arbeidsplaats (onroerend goed) waar nog één of meerdere andere ondernemingen werken dan zijn de voorschriften van

Vragen voor het panel

toepassing vermeld in art. 7 van de Welzijnswet.

De beide soort procedures a) en b) zijn enerzijds afhankelijk van het contract dat is opgemaakt.

Antwoord (Franky Roels): Facultatief:

- De feitelijke scheiding van hiërarchische lijnen is een eerste belangrijk aandachtspunt. Indien de HL volledig gescheiden zijn, dan kun je dit op het niveau van de toepassing van de welzijnswet naar de werknemers toe opvatten als 2 autonome bedrijven die zich op eenzelfde site bevinden. Dan is de situatie zoals omschreven in de definitie aangehaald door Dhr Philippe Durand vrij gemakkelijk toe te passen. In de praktijk zie je dikwijls dat de HL voor een deel overlappen en dan voornamelijk in de zin dat de hoofdonderneming gedeeltelijk de gezagslijn invult naar werknemers van de onderaannemer (bv de sociale of beschuttende werkplaats. In een ander geval is de HL vanaf een bepaald niveau gemengd of volledig de HL van de hoofdonderneming.

De fysieke scheiding van de infrastructuur is een ander belangrijk aandachtspunt. Indien de ruimte die de beschuttende werkplaats gebruikt volledig omsloten is of heel nauw aanleunt bij de infrastructuur van de hoofdonderneming, dan zijn heel goede afspraken en gemeenschappelijke risicoanalyses aangewezen. Hoe verloopt intern transport, hoe de infrastructuur onderhouden (welke technische ploegen?), evacuatieplannen, vuurvergunningen, enz...

11

Een bezoekende chauffeur krijgt een hartaanval in zijn vrachtwagen en overlijdt.
Is dit een ernstig AO en dient FOD een omstandig verslag te bekomen?

Antoon Serroen
Jan Michiels

Antwoord : (Antoon Serroen):

Het is enkel de arts die de diagnose van een hartinfarct kan stellen:

- bij leven: de anamnese, het ECG, het bepalen van enzymen in het bloed
- post mortem: autopsie

Aan de hand van de klachten en de voorgeschiedenis kan men wel een vermoeden hebben

Een arbeidsongeval met de dood tot gevolg is een ernstig AO, en er moet bijgevolg een omstandig verslag gemaakt worden.

Antwoord (Jan Michiels):

Volgens de arbeidsongevallenwet van 10/04/1971 is de definitie van een arbeidsongeval: "Een arbeidsongeval is elk ongeval dat een werknemer tijdens en door het feit van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst overkomt en dat een letsel veroorzaakt, alsook de ongevallen op de weg van en naar het werk".

Het dient te gaan om een plotse gebeurtenis die een letsel veroorzaakt en waarvan de oorzaak of één van de oorzaken buiten het organisme van het slachtoffer ligt.

Bij twijfel of de definitie al of niet van toepassing is, verdient het aanbeveling het ongeval toch aan te geven bij de arbeidsongevallenverzekeraar.

Is het beschreven arbeidsongeval een ernstig arbeidsongeval ? Het antwoord is ja, dit volgens de definitie opgenomen in art. 26 §4 1° van het KB Welzijnsbeleid ("een arbeidsongeval dat aanleiding heeft gegeven tot de dood"). Verder betreft het een ongeval dat zich voordeed op de arbeidsplaats van het slachtoffer (indien gebeurd op de weg zelf zou ook voldaan geweest zijn aan de definitie want voor een beroepschauffeur is de weg de werkplek).

In de regel zal de bevoegde preventiedienst van het slachtoffer instaan voor het onderzoek van het ongeval, het vaststellen van de oorzaken, het voorstellen van de preventiemaatregelen en het opmaken van een verslag, tenzij er andere afspraken opgenomen zijn in de overeenkomst tussen de onderneming waar het ongeval plaatsvond en de werkgever van het slachtoffer.

Bij dit onderzoek zal de aandacht dienen uit te gaan naar de mogelijke uitwendige oorzaken die zouden kunnen geleid hebben tot dit ongeval. Heeft er zich bv. een stresssituatie voorgedaan ? Dit kan het geval geweest zijn wanneer de chauffeur lang heeft moeten wachten wanneer zijn vrachtwagen kon geladen of gelost worden waardoor zijn tijdschema in het gedrang kwam. Heeft zich eventueel een woordenwisseling voorgedaan met andere chauffeurs die aan het wachten waren of met een personeelslid van de onderneming zelf ? Of was de chauffeur veel later dan voorzien ter plaatse door een file of door technische problemen aan de vrachtwagen? Werden de rust- en rijtijden gerespecteerd ? Dit zijn uitwendige factoren (niet limitatief overzicht) die bij het onderzoek van het ongeval dienen aan bod te komen. Op basis van deze vaststellingen dienen dan de nodige preventiemaatregelen voorgesteld te worden.

Vragen voor het panel

12	Mogen keuringsorganisaties (vb. Vinçotte) nog explosie veiligheidsdocumenten opstellen of moet dat nu via de externe dienst voor preventie & veiligheid?	Jan Michiels
-----------	--	--------------

Antwoord (Jan Michiels):

Een belangrijk onderdeel van het explosie veiligheidsdocument kan het zoneringsplan zijn. Op dit onderdeel is het AREI van toepassing. Hierin is voorzien in een verplichte tussenkomst door een Externe Dienst voor Technische Controles. Artikel 7 van het KB van 26 maart 2003 betreffende het welzijn van de werknemers die door explosieve atmosferen gevaar kunnen lopen voorziet echter dat de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk betrokken wordt bij de indeling van de ruimten waar explosieve atmosferen kunnen voorkomen. Indien in de interne dienst de vereiste deskundigheid met betrekking tot de bescherming van de werknemers tegen explosies niet aanwezig is, dient verplicht een beroep gedaan te worden op de afdeling risicobeheersing van de externe preventiedienst. Dit op basis van de taakverdeling tussen de interne en externe preventiedienst. De verdeling van de opdrachten en taken dient opgenomen te zijn in het identificatiedocument van de interne dienst.

Het zoneringsplan kan een onderdeel zijn van het explosie veiligheidsdocument. Dit document gaat veel verder en dient naast de zone-indeling rekening te houden met o.a.:

- De identificatie en de evaluatie van de risico's op explosie die te maken hebben met de gebruiksomstandigheden; de activiteiten die uitgevoerd worden (bij normale werking maar ook bij het uitvoeren van onderhouds- of herstellingswerkzaamheden); het materiaal en/of de producten die de werknemers hierbij gebruiken;
- De inrichting van de werkplaatsen met bijhorende arbeidsmiddelen en alarminstallaties alsook de bediening en het onderhoud ervan;
- De te nemen preventiemaatregelen om de risico's op explosie uit te schakelen;
- Speciale maatregelen die moeten genomen worden wanneer er werkzaamheden worden uitgevoerd door derden;
- De te nemen organisatorische maatregelen, waaronder instructies voor de werknemers; opleiding; toezicht door de hiërarchische lijn;
- ...

Eigenlijk betreft het dezelfde filosofie die men dient toe te passen zoals bepaald door het KB Welzijnsbeleid met betrekking tot het dynamisch risicobeheersingsysteem. De werkgever betreft hierbij zijn diensten voor preventie en bescherming op het werk. Welke dienst dit is (de interne of externe preventiedienst) dient vastgelegd in het identificatiedocument van de interne dienst. Als er betreffende de materie van het explosie veiligheidsdocument onvoldoende deskundigheid aanwezig is in de interne dienst, dan dient verplicht een beroep gedaan te worden op de externe preventiedienst. Het KB Interne Dienst voorziet wel dat de werkgever voor specifieke problemen die rijzen in verband met het welzijn van de werknemers en die een bijzondere deskundigheid vergen die niet verplicht aanwezig is in de externe dienst, een beroep kan doen op andere diensten of instellingen die gespecialiseerd zijn of bijzonder bevoegd zijn, maar dan dient dit te gebeuren volgens de spelregels opgenomen in art. 4 van dit KB, namelijk met de medewerking van de interne of externe preventiedienst.

Men zou dus bij de opmaak van het explosie veiligheidsdocument voor speciale zaken bijstand kunnen vragen aan een Externe Dienst voor Technische Controles, maar dit dient dan te gebeuren met de medewerking van de interne of externe preventiedienst. Wanneer de deskundigheid inzake het explosie veiligheidsdocument niet in de interne dienst aanwezig is, dan kan wettelijk gezien de externe dienst inzake deze materie niet uitgesloten worden en is bijstand door de externe preventiedienst vereist, zelfs als men hiervoor een beroep doet op een Externe Dienst voor Technische Controles.

13	Welke procedure moet er gevolgd worden indien leerlingen van het technisch-beroeps onderwijs zelf gereedschap (bv een multimeter) aankopen om te gebruiken in praktijklessen? Wie draagt hier de verantwoordelijkheid? Wat indien het materiaal niet voldoet aan de gestelde veiligheidseisen opgelegd door de school?	Jean Vasco Degryse Antoon Serroen
-----------	--	--

Antwoord : (Jean Vasco Degryse):

Je kan voor de aankoop van gereedschappen eigenlijk maar twee kanten uit:

- ofwel koopt men het als school zelf aan en dan val je volledig onder de bestaande aankoopprocedure:
  - o info over de aankoop
  - o bijlage bij de bestelbon
  - o bestelbon mee tekenen door de PA

PreBes W-VI. Panel en receptie op 19 januari 2009, Hooglede-Gits.

Vragen voor het panel

- risicoanalyses, instructiekaarten, indienststellingsverslagen
- ....
- Ofwel laat je de leerlingen gereedschap aankopen maar dan moeten de voorschriften, types, normen, kwaliteit, modellen duidelijk omschreven zijn.

Wordt noch aan de eerste voorwaarde noch aan de tweede voorwaarde voldaan dan moet de PA in het kader van zijn opdracht ADVISEREN dat dit niet kan. Wie is verantwoordelijk? Opnieuw de hiërarchische lijn.

Een vergelijking kan doorgetrokken worden naar medewerkers van derden. Leerlingen zijn geen “werknemers”. Medewerkers van derden zijn eveneens geen eigen werknemers. Maar in dit laatste geval gaat men toch ook na of:

- Zich houden aan de interne veiligheidsvoorschriften.
- Of de toestellen, arbeidsmiddelen, gereedschappen die zij gebruiken voldoende conform en/of gekeurd zijn.

Antwoord : (Antoon Serroen):

In toepassing van art.2 §1 van de welzijnswet worden leerlingen en studenten die een studierichting volgen waarvan het opleidingsprogramma voorziet in een vorm van arbeid die in de onderwijsinstelling wordt verricht, gelijkgesteld met werknemers.

Werkgevers zijn zij die deze werknemers tewerkstellen. Bijgevolg kan de onderwijsinstelling voor deze leerlingen beschouwd worden als werkgever. Dus is de welzijnswet en zijn uitvoeringsbesluiten van toepassing op deze onderwijsinstelling en zijn leerlingen. Dus ook het KB arbeidsmiddelen.

14	Met betrekking tot de CLP wetgeving – nieuwe klassificatie en labelling van gevaarlijke goederen-. Wat is het programma voor omzetting in Belgische wetgeving veiligheid? Daarmee bedoel ik niet de omzetting van CLP als wettekst. Wel de aanpassingen van bestaande wetteksten veiligheid die verwijzen naar de gevaarlijke stoffen richtlijn. En de overgangstermijnen die daarbij gehanteerd zullen worden.	Tousseyn : Grosjean
-----------	---	------------------------

Antwoord : (Paul Tousseyn)

De CLP wetgeving is inderdaad een Europese verordening en hoeft niet omgezet te worden in de nationale wetgeving om rechtsgeldig te zijn. In de verordening staat vanaf wanneer de wetgeving toegepast moet worden door de lidstaten. Europa volgt op of dit correct gebeurd. Voor de stoffen is de CLP wetgeving van toepassing op 1 december 2010. Er is een overgangstermijn tot 1 december 2011? Voor preparaten is de richtlijn van toepassing op 1 juni 2015. De overgangstermijn duurt langer, nl. 2 jaar. De overgangstermijn loopt voor preparaten ten einde op 1 juni 2017.

15	Op een bouwwerf, in open lucht, wordt geslepen in betonnen gewelven met een slijpschijf. Er verspreidt zich betonstof. Moet er een afzuiging voorzien worden? Is dit wettelijk verplicht, zo ja vanuit welke wetgeving? Hoe kan dit dan praktisch gerealiseerd worden? Zijn er PBM's verplicht ?	Jan Michiels
-----------	--	--------------

Antwoord (Jan Michiels):

Deze problematiek heeft te maken met blootstelling aan kwartsstof. Kwarts of siliciumdioxide bevindt zich o.a. in zand en grind. Beide zijn toevoegstoffen van beton. Wanneer beton (hetzelfde geldt ook voor baksteen) bewerkt wordt door snel draaiende werktuigen (dit is bv. het geval wanneer geslepen wordt in betonnen elementen met een slijpschijf), dan komt er fijn kwartsstof vrij dat kan doordringen tot in de longalveoli (men spreekt van inadembaar stof).

De risico's verbonden aan blootstelling aan kwartsstof zijn al lang gekend. Denk maar aan de mijnwerkersziekte of aan stoflong bij steenkappers (bewerken van natuursteen).

Bij het slijpen van beton komen hoge concentraties kwartsstof vrij. Dit blijkt uit recente metingen uitgevoerd door het NAVB (Nationaal Actiecomité voor Veiligheid en hygiëne in het Bouwbedrijf) in samenwerking met het Laboratorium voor Industriële Toxicologie van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (FOD

Vragen voor het panel

WASO). Uit deze metingen bleek dat bij het droog slijpen van o.a. betonblokken de geldende grenswaarde voor kwartsstof van 100 µg/m³ overschreden wordt. Volgens het KB chemische agentia van 11 maart 2002 dient de werkgever bij het overschrijden van de grenswaarde onmiddellijk stappen te ondernemen om de situatie te verhelpen door het nemen van preventie- en beschermingsmaatregelen. Hierbij dient de werkgever rekening te houden met de hiërarchie inzake preventiemaatregelen zoals opgenomen in de Welzijnswet. Volgende maatregelen komen hierbij in aanmerking:

- De openingen of sleuven indien mogelijk reeds voorzien bij het gieten van de betonelementen zodat die niet op de werf zelf dienen uitgeslepen te worden;
- Nat slijpen om het stof dat vrijkomt neer te slaan;
- Bij droog slijpen het werktuig voorzien van stofafzuiging;
- Het voorzien van passende adembescherming. Bij droog slijpen is dit een stofmasker type FFP3. De werkgever dient eveneens te voorzien in een informatienota; een schriftelijke instructie en een opleiding voor zijn werknemers inzake het gebruik van deze adembescherming;
- Verder dienen eveneens maatregelen genomen te worden om blootstelling aan kwartsstof te verhinderen van werknemers die in de buurt van die slijpactiviteiten werkzaamheden uitvoeren.

16

In praktijk wordt een hoogwerker nogal eens gebruikt als ladder om een dak, platform, balkon, enz... te betreden. Een meterslange ladder is soms gevaarlijker dan een hoogwerker om een hoger gelegen punt te betreden. Als dit inderdaad blijkt na risicoanalyse, is de hoogwerker als ladder dan toegestaan ?

Philippe Durand

Antwoord : (Philippe Durand):

Volgens artikel 267.2.3. van het ARAB is een hoogwerker een toestel omvattend een werkplatform voor één of meerdere personen en hun eventueel materieel, bevestigd hetzij op een al of niet draaibare gearticuleerde arm, hetzij op een schaarsysteem, hetzij op een telescopische arm of zuiger, dat zich bij middel van een hydraulische, pneumatische of elektromechanische aandrijving in de hoogte of in de gewenste richting kan bewegen, en dat speciaal bestemd is voor het uitvoeren van montage-, herstellings- en onderhoudswerken zonder het werkplatform te verlaten. Het geheel is opgesteld op een verrijdbaar onderstel.

Dit is de definitie van een hoogwerker voor normaal gebruik d.w.z. zonder het werkplatform te mogen verlaten, en niet een definitie als toegangsmiddel!

Wat indien men de hoogwerker als toegangsmiddel wil gebruiken?

Het K.B. van 31/08/2005 betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen voor tijdelijke werkzaamheden op hoogte schrijft het volgende voor:

Art. 8. De werkgever beperkt het gebruik van ladders, trapladders en platformladders als werkpost op hoogte tot omstandigheden waarin, gelet op de bepalingen van artikel 5, het gebruik van andere, veiligere arbeidsmiddelen niet verantwoord is, gelet op het geringe risico en gelet op, hetzij de korte gebruiksduur, hetzij de bestaande kenmerken van de arbeidsplaats en werkposten die de werkgever niet kan veranderen

Art. 5. De werkgever treft, overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 8 en 9 van het koninklijk besluit van 27 maart 1998 betreffende het beleid inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk (K.B. Beleid), de nodige materiële en organisatorische maatregelen opdat de arbeidsmiddelen voor tijdelijke werkzaamheden op hoogte die ter beschikking van de werknemers worden gesteld geschikt zijn voor het uit te voeren werk zodat het welzijn van de werknemers bij het gebruik van deze middelen wordt verzekerd.

Artikel 8 en 9 van het K.B. Beleid zijn richtlijnen voor een adequaat opgemaakte risicoanalyse en de daaruit voortvloeiende preventiemaatregelen.

Indien het resultaat van deze risicoanalyse nu zou zijn dat de veiligheid van de werknemer veel groter is bij gebruik van een hoogwerker als toegangsmiddel dan bij gebruik van een ladder, dan mag de hoogwerker als toegangsmiddel gebruikt worden.

Reden en voorwaarden.

Artikel 14 van het K.B. van 4/05/1999 betreffende het gebruik van arbeidsmiddelen voor het hijsen of heffen van werknemers schrijft voor dat dit is toegestaan uitsluitend met behulp van speciaal daarvoor bestemde arbeidsmiddelen. Maar bij wijze van uitzondering mogen niet daarvoor bestemde arbeidsmiddelen worden gebruikt voor het hijsen of heffen van werknemers, mits passende maatregelen zijn genomen om de veiligheid te waarborgen, overeenkomstig de bepalingen van de onderafdelingen V en VI.

En in artikel 25 van deze onderafdeling wordt vermeld dat het gebruik van arbeidsmiddelen voor het hijsen of heffen van personen die hiervoor niet ontworpen of bestemd zijn dit derhalve slechts kan worden toegepast voor uitzonderlijke situaties waarvoor de risicobeoordeling bovendien heeft aangetoond dat, mits naleving van de toepasselijke reglementaire

Vragen voor het panel

bepalingen alsook van gepaste maatregelen en procedures, de veiligheid van de betrokken werknemers wordt verzekerd.

17

Bij het gebruik van een veiligheidsharnas moet dit verankerd worden aan een verankeringspunt. Dit punt of het bevestigingssysteem dat vastgehecht is aan één of meerdere verankeringspunten, moet voldoende stevig en stabiel zijn.

Jo De Jonghe

Bestaan er normen hierover ? Indien men terugvalt op berekeningsnota's, dan vindt men die niet altijd terug in praktijk wanneer men bijvoorbeeld verankert aan bestaande structuren zoals balken, buizen, enz...

Bestaat er een toestel dat ter plekke kan opmeten of het bewuste verankeringspunt voldoet aan de eisen ?

Antwoord firma Hits :

Het is de EN 795 die als richtlijn dient gehanteerd te worden.

EN 795 :Persoonlijke beschermingsmiddelen tegen vallen - Verankeringsvoorzieningen - Eisen en beproeving.

Wij gebruiken bijvoorbeeld voor het plaatsen van ons ankerpunt type Plaket® bevestigingstabel in bijlage.

Wij zijn momenteel de enige op de markt die hiervan iets werkbaar heeft uitgeschreven.

Uiteraard dient er steeds rekening gehouden te worden met de totale structuur!

In bijlage vindt u ook een afbeelding van een testtoestel.

Wij gebruiken dit voor alle bevestigingen van ankerpunten in beton, baksteen...

Bij staalstructuren en hout kan dit door middel van berekeningsnota's...

Zulke ankerpunten mogen dan ook enkel geplaatst worden door competente personen.

Zeker horizontale levenslijnen mogen enkel door competente personen geplaatst worden, aangezien er hier enorme krachten moeten opgevangen worden.

Het is dus zeer moeilijk om een standaard uit te schrijven welk type profiel of koker je mag gebruiken als ankerpunt.

Het moet 10kN kunnen weerhouden (bij levenslijnen is dit meer...), het mag wel buigen, maar zeker niet breken. (Wel rekening houdend met de afstand van het buigen.)

Het type profiel, de lengte en de bevestiging zijn dus allemaal factoren die mee spelen.

En eigenlijk situatie per situatie bekeken zullen moeten worden.

Er zijn tal van goede verplaatsbare ankerpunten op de markt, maar het is zeer moeilijk om precies te definiëren waar deze ingezet mogen worden.

Verder vindt u in bijlage ook een aantal neutrale bestekteksten terug.

Antwoord : (Marc Debrabandere) :

Bescherming tegen vallen door het gebruik van PBM is en blijft een complexe materie. De bescherming van de gebruiker in feite verzekerd wordt door een samengesteld systeem van PBM tegen het vallen.

De samenstellende delen van genoemd systeem bestaan hoofdzakelijk uit:

- een lichaamsbevestiging: het antivalharnas;

- een reeks verbindingselementen: lijnen, verbindingsklemmen, elementen voor antival en energieabsorptie.

Bovendien moet het ganse antivalsysteem bevestigd worden aan stevige en betrouwbare verankeringspunten.

Teneinde de werknemer een doeltreffende bescherming te bieden tegen vallen, moet het geheel van samenstellende delen, aangrijpings- en bevestigingspunten aan het lichaam (het harnas), én alle andere verbindings- en verankerings-elementen coherent op mekaar afgesteld en onderling compatibel zijn. Indien één enkel van de bestanddelen faalt is de veiligheid niet langer gewaarborgd.

Op gebied van ontwerp is de reglementaire toestand duidelijk, voor de bevestiging aan het lichaam alsook voor alle verbindings- en verankerings-elementen; het zijn allen samenstellende delen van de PBM's die over technische ontwerp criteria beschikken die elk zijn vastgelegd in specifieke normen. Deze norm en houden geen enkele verplichting in maar ze zijn in feite de vertaling van technische termen van de essentiële vereisten van gezondheid en veiligheid van het koninklijk besluit van 31 december 1992 betreffende de fabricage van PBM.

Dit besluit is de omzetting naar Belgisch recht van de Europese economische richtlijn 89/686/CEE betreffende de fabricage van PBM.

Teneinde de notie "vaste verankerings" te preciseren, voor de antival systemen (begrip geciteerd in de essentiële vereisten van het KB van 31 december 1992) heeft de Europese commissie de norm EN 795 gepubliceerd.

Vragen voor het panel

Hierin worden vijf types verankeringspunten in beschreven:

- klasse A: verankeringspunt voor verticale, horizontale en hellende oppervlakken;
- klasse B: tijdelijke en verplaatsbare verankeringspunten;
- klasse C: verankeringspunt uitgerust met horizontale flexibele ankerlijnen;
- klasse D: verankeringspunt uitgerust met starre horizontale ankerlijnen;
- klasse E: verankering voorzien van een gewicht.

Het probleem is dat enkel de verankeringspunten van klasse B en E gedekt worden door het toepassingsgebied van het koninklijk besluit betreffende de fabricatie van PBM, en dus beschouwd worden als PBM in de zin van dit besluit.

De drie andere types (A, C et D) daarentegen worden door de huidige reglementering niet beschouwd als PBM.

Vanuit het standpunt van de veiligheid tegen vallen bekeken is deze situatie eerder jammerlijk.

Welnu zowel voor de fabricatie als voor het op de markt brengen bestaat er geen enkele reglementaire tekst die het naleven van een bepaald veiligheidsniveau van oplegt, zoals die bijvoorbeeld beschreven wordt in de norm EN 795.

Vóór het van kracht worden van het besluit van juni 2005, was een werkgever die besliste om een horizontale ankerlijn te installeren (verankeringspunt van klasse C) enkel onderworpen aan de algemene reglementaire bepalingen.

Deze leggen aan elke werkgever op om te allen tijde de veiligheid van de werknemers te verzekeren met name door het ter beschikking stellen van de best aangepaste uitrusting voor het uit te voeren werk.

Deze bepalingen zijn nu aangevuld door een specifieke reglementering.

Deze laatste verplicht de werkgever die beslist om bijvoorbeeld een horizontale ankerlijn te installeren om van de fabrikant, via de bestelbon, een aangepast en strikt naleven van één of meer codes van goed vakmanschap te eisen.

Hij kan dus in de bestelbon het naleven van de criteria van het ontwerp die hijzelf bepaald heeft, opleggen of hij kan andere criteria voor het ontwerp opleggen die eveneens aan de regels van goed vakmanschap voldoen maar die naar zijn mening en/of ervaring beter aan zijn verwachtingen en het gestelde doel voldoen.

Hoewel niet expliciet verplicht, zal in de praktijk de norm EN 795 als code van goede praktijk en als referentie inzake de verankeringsystemen worden beschouwd.

Voor ankers die bij de structurele opbouw van de constructie voorzien worden en die voorzien zijn voor de bevestiging van de veiligheidslijnen, kan voor dit type van uitrusting eveneens gerefereerd worden naar andere codes, zoals bijvoorbeeld de technische goedkeuring op basis van de richtlijn productsamenstelling.

Het ganze systeem is dus soepel genoeg om beroep te doen op een reeks technische criteria die zo precies mogelijk overeenkomen met een welbepaalde situatie, maar is tezelfdertijd ook voldoende dwingend om van af nu de installatie van een verankeringspunt te verbieden, zonder rekening te houden met ernstige ontwerp criteria.

Een belangrijke wijziging aangebracht in het nieuw koninklijk besluit van 13 juni 2005 betreffende het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen heeft betrekking op de controle door een EDTC.

De PBM tegen het vallen worden onderworpen aan een onderzoek door een EDTC op de werkplaats, erkend voor de controle van hefwerktuigen:

- wanneer deze PBM blijvend bevestigd zijn: telkens de betrokken PBM de val van een persoon hebben opgevangen;
- wanneer deze PBM niet blijvend bevestigd zijn: ten minste om de 12 maanden en telkens de betrokken PBM de val van een persoon hebben opgevangen

Alle type PBM

De werkgever is ertoe gehouden om ervoor te zorgen dat een lid van de hiërarchische lijn of een andere werknemer die hiertoe een specifieke opdracht heeft gekregen en over de nodige opleiding beschikt, bij elk gebruik, nagaat of het PBM nog steeds conform is aan de bepalingen van dit besluit.

Indien de onderzoeken zo ingewikkeld zijn dat ze slechts door een gespecialiseerd persoon kunnen uitgevoerd worden, dan is het vanzelfsprekend dat de werkgever vanzelfsprekend andere diensten of instellingen kan raadplegen die over de nodige bevoegdheden beschikken zijn om dergelijke onderzoeken uit te voeren.

De onderzoeken van de PBM tegen het vallen uitgevoerd door een EDTC op de werkplaats of de onderzoeken die elk PBM moet ondergaan vóór elke indienststelling door een persoon die over de nodige vorming beschikt, worden uitgevoerd volgens de controle instructies bepaald in de informatie nota van de fabrikant van het PBM.

Indien het hier gaat over bijvoorbeeld een vast verankeringspunt dan kan dit getest worden door een statische belasting van 1000 Kg aan te brengen. Er mag geen vervorming optreden onder deze belasting. Het is niet altijd eenvoudig om dergelijke gewichten aan te brengen op de plaats van een verankeringspunt.

Vragen voor het panel

18

Leuningen als collectieve afscherming rond putten of randenbeveiliging van gebouwen. Bestaan er normen hiervoor, zowel voor constructie als plaatsing ? Is een visuele controle voldoende of bestaan er andere mogelijkheden in praktijk ?

Philippe Durand

Antwoord : (Philippe Durand):

Algemeen.

Wanneer werknemers blootgesteld worden aan een val van meer dan 2 meter, moet steeds voorrang worden gegeven aan een collectieve valbescherming of persoonlijke valbeveiliging. Dat staat in artikel 434 van het ARAB. Het K.B. van 25/01/2001 betreffende de tijdelijk of mobiele bouwplaatsen, stelt bovendien dat een collectieve beveiliging de voorkeur moet krijgen.

De regelgeving zegt echter niet dat er géén valbeveiliging moet voorzien worden als het valrisico minder dan 2 meter bedraagt. In dit geval dient aan de hand van de risicoanalyse, te worden uitgemaakt of een valbeveiliging al dan niet noodzakelijk is.

De elementen die gebruikt worden, moeten zijn ontworpen, berekend en vervaardigd volgens de richtlijnen van de Administratie van de arbeidsveiligheid of bij ontstentenis ervan, volgens de normen, codes voor goede praktijk of regels van de kunst, algemeen toegepast of aanbevolen in België. (artikel 43 van het ARAB)

Ze hebben voldoende weerstand om aan de lasten en krachten, waaraan ze kunnen worden onderworpen, te weerstaan. Ze mogen geen gebreken vertonen die de veiligheid in het gedrang kunnen brengen en worden in goede staat gehouden. Het gebruikte hout is van het soort met lange vezels, zonder barsten noch andere gebreken die de weerstand ervan kunnen schaden. Daarenboven is het volledig van zijn schors ontdaan als het gebruikt wordt voor het maken van stellingen, platformen, loopbruggen, trappen en ladders.

De metalen onderdelen vertonen geen scheuren noch andere gebreken die de weerstand ervan kunnen schaden.

Elk onderdeel dat in slechte staat verkeert of waarvan de stevigheid twijfelachtig is, wordt verwijderd zodat het niet meer kan worden gebruikt.

(Artikelen 434.1.1 / 434.2.1 / 434.3.2 / 434.3.3 / 434.3.4 van het ARAB)

Er is nog de maximale toegelaten overspanning voor de leuningplanken.

Hieronder voorbeeld van een tabel voor de courante houtsoort kwaliteit S6 met een sterkteklassen C3 in de klasse A. (elasticiteitsmodulus hout 9000N/mm² - max.buigspanning 19N/mm²)

dikte mm \ breedte mm	16	19	22	25	32	38
75		1,2 m				
100		1,4 m	1,6 m	1,8 m	2,4 m	
115	1,2 m	1,4 m		1,9 m	2,5 m	2,9m
125	1,3 m	1,5 m	1,7 m	2,0 m	2,6 m	3,0 m
150	1,3 m	1,6 m	1,8 m	2,1 m	2,7 m	3,2 m
175	1,4 m	1,7 m		2,2 m	2,8 m	3,4 m
200	1,5 m	1,8 m		2,3 m	3,0 m	3,5 m
225		1,8 m		2,4 m	3,1 m	3,7 m

Normen en de toepassing ervan.

Veel randbescherming systemen die vandaag de dag op bouwplaatsen gebruikt worden, zijn van twijfelachtige kwaliteit en er mag terecht getwijfeld worden of deze systemen hun rol als bescherming tegen het vallen kunnen vervullen. Op 31 juli 2004 heeft het Belgisch Instituut voor Normalisatie de norm NBN EN 13374 "Tijdelijke randbescherming systemen, Productspecificatie, beproevingsmethoden" gepubliceerd. Deze norm bevat de ontwerpregels en de beproevingsmethoden waaraan tijdelijke randbescherming systemen moeten voldoen en zou een einde moeten maken aan kunst en vliegwerk op de bouwplaatsen. De norm NBN EN 13374 bezit het statuut van geregistreerde norm.

Deze norm is niet van toepassing op de leuningen geplaatst op steigers.

1. Samenvatting van de voornaamste bepalingen van de norm

Klassen van randbeschermingssystemen

De norm EN 13374 onderscheidt drie klassen van tijdelijke beschermingssystemen:

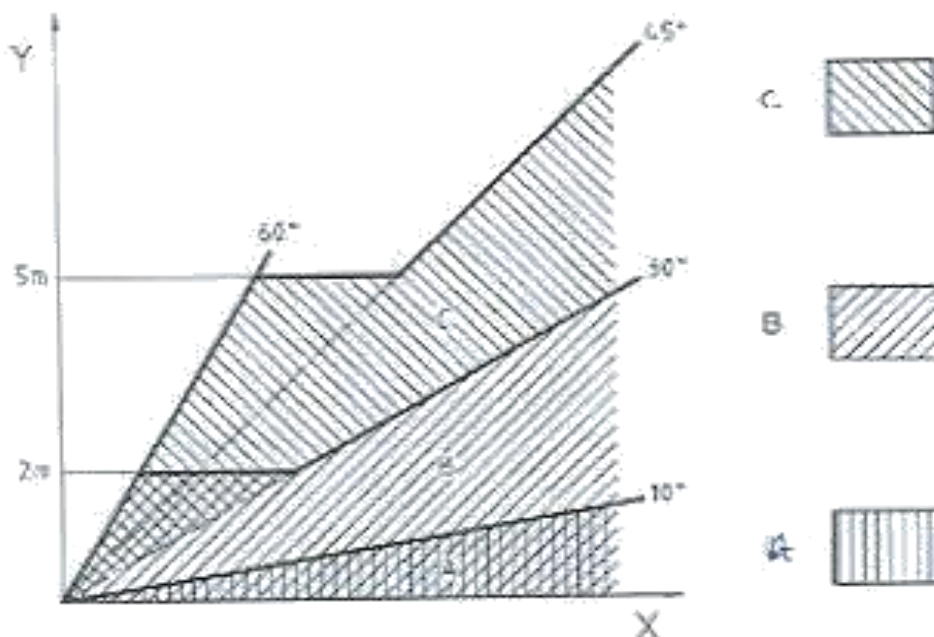
- Klasse A: randbeschermingssystemen van klasse A zijn ontworpen om alleen aan statische belasting te weerstaan.
- Klasse B: randbeschermingssystemen van klasse B zijn ontworpen om aan een statische en een beperkte dynamische belasting te weerstaan.
- Klasse C: randbeschermingssystemen van klasse C zijn ontworpen om aan belangrijke dynamische belastingen te weerstaan.

De systemen van klasse B en C zijn in staat de val van personen die langs een hellend vlak afglijden te stoppen.

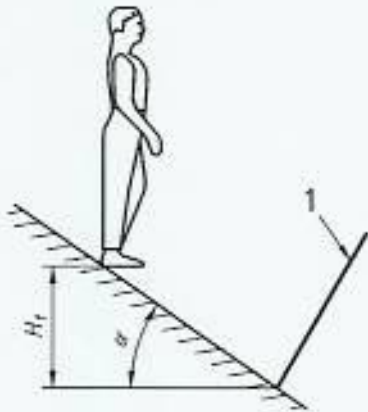
Iedere klasse heeft zijn eigen toepassingsgebied:

- Randbeschermingssystemen van klasse A zijn geschikt om te worden geplaatst aan de rand van horizontale oppervlakken of van oppervlakken waar de helling kleiner is dan 10°
- Randbeschermingssystemen van klasse B worden geplaatst aan de rand van volgende oppervlakken:
  - oppervlakken waarvan de helling helling kleiner is dan 30° ;
  - oppervlakken met een helling groter dan 30° naar kleiner dan 60° maar met een maximale valhoogte van 2 meter.
- Randbeschermingssystemen van klasse C zijn geschikt om te worden geplaatst aan de rand van volgende oppervlakken :
  - oppervlakken waarvan de helling kleiner is dan 45° maar groter dan 30° zonder beperking van de valhoogte.
  - oppervlakken waarvan de helling groter is dan 45° maar kleiner dan 60° maar met een maximale valhoogte van 5 m.

De keuze van de klasse van randbeveiligingssystemen wordt geïllustreerd met volgende figuren.

De valhoogte is het hoogteverschil tussen de stahoogte en de basis van het randbeschermingssysteem.

Deze laatste paragraaf betreffende het gebruik van de verschillende klassen is informatief.

Algemene eisen waaraan al de randbeschermingssystemen moeten voldoen

Randbeveiligingssystemen moeten voldoen aan volgende algemene eisen:

- moeten minstens bestaan uit een leuning en een tussenleuning, en moeten de mogelijkheid bieden om een plint te plaatsen, de tussenleuning kan vervangen worden door een net, een paneel, een hekwerk of een ander gelijkaardig element;
- worden er netten als randbescherming gebruikt, dan moeten die van het type U volgens de norm EN 1263-1 zijn,
- de hoogte van de leuning moet minstens 1m boven het werkoppervlak zijn;
- de hoogte van de plint is minstens 150 mm en moet zodicht als mogelijk bij de werkvloer aansluiten? Er mag geen bol met een doormeter van 20mm onder de plint doorkunnen;

Specifieke eisen opgelegd aan systemen van klasse A

Randbeschermingssystemen van klasse A moeten alleen aan statische belasting kunnen weerstaan.

Systemen van deze klasse moeten voldoen aan volgende specifieke eisen:

- is er een tussenleuning voorzien, dan mag een bol met een diameter van 470 mm niet door het randbeschermingssysteem kunnen;
- is er geen tussenleuning voorzien of is de tussenleuning niet volledig, dan moet het randbeschermingssysteem zodanig zijn ontworpen dat een bol met diameter van 250 mm niet door het systeem kan;
- de hoek waaronder het randbeschermingssysteem van klasse A staat opgesteld, mag niet meer dan 15° afwijken van de verticale stand;
- de mechanische weerstand van het systeem wordt nagegaan door berekening of door middel van beproeving. De voornaamste criteria zijn:
  - de vervorming van het systeem onder een horizontale belasting van 0,3 kN loodrecht op het vlak van het systeem mag niet groter zijn dan 55 mm;
  - het systeem moet kunnen weerstaan aan een neerwaarts gerichte verticale kracht van 1,25 kN.

Specifieke eisen opgelegd aan systemen van klasse B

Randbeschermingssystemen van klasse B moeten kunnen weerstaan aan statische belasting en een beperkte dynamische belasting. Systemen van deze klasse moeten voldoen aan volgende specifieke eisen:

- de hoek waaronder het randbeschermingssysteem van klasse B staat opgesteld, mag niet meer dan 15° afwijken van de verticale stand;
- openingen in randbeschermingssystemen klasse B hebben dusdanige afmetingen dat een bol met een

Vragen voor het panel

diameter van 250 mm er niet door kan.

- de mechanische weerstand van het systeem wordt nagegaan door berekening of door beproeving van de statische belasting betreft en enkel door beproeving wat betreft de dynamische belasting. De criteria zijn:
  - de vervorming van het systeem onder een horizontale belasting loodrecht op het vlak van het systeem mag niet groter zijn dan 55mm;
  - het systeem moet kunnen weerstaan aan een neerwaarts gerichte verticale kracht van 1,25 kN.
  - het randbeveiligingssysteem moet een kinetische energie van 1100 joule kunnen opnemen in een willekeurig punt van het systeem lager 200mm boven het wekvlak en 500 Joule in alle delen boven deze hoogte

Specifieke eisen opgelegd aan systemen van klasse C

Randbeveiligingssystemen moeten kunnen weerstaan aan belangrijke dynamische krachten. Systemen van klasse moeten voldoen aan volgende specifieke eisen:

- de helling van de bescherming ligt tussen de verticale en de loodrechte op het werkoppervlak
- openingen in randbeveiligingssystemen klasse B hebben dusdanige afmetingen dat een bol met een diameter van 250 mm er niet door kan;
- de mechanische weerstand wordt nagegaan door beproeving. Het randbeveiligingssysteem moet een kinetische energie van 2200 joule kunnen opnemen in een willekeurig punt van het systeem lager 200mm boven het wekvlak

Markering

Onderdelen die in het bijzonder geconstrueerd zijn moeten voorzien van een markering die de volgende indicaties omvat:

- EN 13374;
- naam of identificatie van de fabrikant of leverancier;
- jaar en maand van constructie of serienummer;
- het gewicht van de tegengewichten
-

Toepassing van de norm NBN EN 13374

Met de publicatie van de norm NBN EN 13374 is er in België een norm van kracht die de voorwaarden vastlegt waaraan tijdelijke leuning geplaatst aan de rand van werkoppervlakken moeten voldoen:

- leuning geplaatst aan de rand van een vlak oppervlak moeten in staat zijn een normaal stappende persoon te stoppen;
- leuning geplaatst aan de rand van hellende oppervlakken moeten in staat zijn de val van een persoon die langs een helling afschuift, te stoppen.

Het past dan ook dat deze norm wordt toegepast voor de leuning die op bouwplaatsen als randbescherming worden gebruikt.

Het is aangewezen deze norm toe te passen in het kader van het algemene preventiebeleid in de onderneming:

- wordt een randbeschermingssysteem aangekocht, dan zal in de bestelbon de eis opgelegd worden dat het systeem voldoet aan de norm NBN EN 13374;
- wordt een randbeveiligingssysteem ontworpen in het bedrijf, dan dient de norm NBN EN 13374 als basis voor het ontwerp;
- een instructie of handleiding beschrijft de opbouw van het systeem

PreBes W-VI. Panel en receptie op 19 januari 2009, Hooglede-Gits.

Vragen voor het panel

--